

11

Persones,
creients
i pastors

Miquel Barbarà Anglès

Miquel Barbarà Anglès

**Persones, creients
i pastors**

Col·lecció Tau - Documents, n. 11

**Arquebisbat de Tarragona
2005**

Persones, creients i pastors

*Meditació pronunciada per Mn. Miquel Barbarà Anglès,
vicari general de l'arxidiòcesi de Tarragona,
en la jornada de formació permanent (recés d'Advent)
del presbiteri arxidiocesà, el dia 20 de desembre de 2004
a la casa d'exercicis de la Selva del Camp*

Notes prèvies

1. L'objecte d'aquesta reflexió està centrada a ser persones, creients i pastors. Com que la reflexió es va fer en el recés d'Advent per a preveres, la introducció, en el número 0.2 (un temps d'esperança), vol ambientar en el clima propi del temps d'Advent. Tanmateix, aquesta reflexió es pot fer en qualsevol moment d'un altre temps litúrgic fort, com el temps de Quaresma i de Pasqua, o en qualsevol moment del temps ordinari. Només cal situar-se en el clima espiritual dels textos litúrgics del moment en què es fa.

2. Encara que la reflexió vagi dirigida als preveres, pot ser útil també per als religiosos, religioses, laics i laiques, sobretot pel que fa als apartats 1 i 2.

Sr. Arquebisbe i germans preveres,

0

Introducció

0.1. Un temps de recés, de reflexió

Un temps de reflexió ha de ser com un espai volgut i valorat en la nostra vida: un espai de gratuïtat, un espai per deixar que Déu parli al nostre cor, amb la interpel·lació tan coneguda del Papa: «Obrim a Crist les portes del nostre cor!» No ens fixem massa en les meves paraules.

Amb el salm 94 diguem: «Tant de bo que avui sentíssim la seva veu, la veu de Déu: no endurim els nostres cors.» Posem-hi cada un de nosaltres tot el que puguem de la nostra part per crear un ambient d'oració. Demanem al Senyor que a tots ens il·lumini i ens doni la seva gràcia

per veure amb més claredat tota la riquesa de la nostra vida de persones humanes, de cristians i de preveres, de sacerdots, de pastors del ramat de Jesucrist. Deixem per uns moments aquelles coses que ens distreuen, ja que necessitem pensar en profunditat sobre la nostra vida. Fem-ho sense presses. Quina llàstima haver d'anar tan sovint amb la vida cronometrada, i més encara quan pensem que de la nostra distribució del temps qui massa sovint hi surt perdent és Déu. En realitat, però, hi sortim perdent nosaltres i les persones que tenim encomanades. Repensem serenament la nostra vida amb el desig de viure una espiritualitat madura, serena, profunda i fructuosa.

0.2. Un temps d'esperança

Avui ho hem de fer d'una manera especial amb esperança. Ens invita a fer-ho així l'esperit del temps litúrgic de l'Advent. Necessitem tots una alenada fresca d'ESPERANÇA —tal com està escrit, amb majúscules—, un crit d'esperança enmig de tantes experiències de petites esperances fallides i d'il·lusions estrepitosament ensorrades. Cada generació ha de fer l'experiència de viure un temps complicat. Ho trobem a l'Evangelí mateix. Jesús expressa aquesta experiència quan diu: «La gent d'aquesta generació és dolenta» (Lc 11,29). Vivim ara un moment de desconfiança, de desencís, propici a enfonsaments

i depressions. Necessitem *una gran esperança* capaç de donar un rostre nou a tota la nostra persona, a tota la nostra vida. Només Déu pot ser el fonament d'aquesta esperança ferma i inamovible. Si no ens sostenim en Déu quedarem decebuts.

Per situar-nos espiritualment en l'esperit d'esperança, del temps d'Advent, ens poden ajudar els continguts dels prefacis propis d'aquest temps, els quals ens recorden que Crist va venir per primera vegada en la petitesa de la nostra carn «i ens obrí el camí de salvació eterna», «a fi que quan vindrà per segona vegada obtinguem visiblement allò que ara esperem confiats en la seva promesa». El fet històric de la primera vinguda de Crist pertany al nostre passat. El fet real de la segona vinguda pertany al nostre futur. Entre una vinguda i l'altra anem vivint la nostra vida amb les diferents i constants vingudes —presències— de Crist que ens porten tota la salvació que ens va oferir amb la primera vinguda i que ens fan anhelar la plenitud de la segona vinguda que esperem amb esperança ferma. Per a nosaltres la salvació és ja una realitat. Crist és present i vivent enmig nostre. En ell se'ns fa present el passat i ja se'ns comença a fer present, d'alguna manera, el futur.

0.3. Vivim el que prediquem!

Tot això ho sabem molt bé i tots ho prediquem, i ens situa en el context de

la nostra reflexió. Podríem continuar en aquesta línia, i ben segur que ens seria útil. Però també és veritat que, de vegades, tot aquest conjunt que ens sabem molt bé de memòria pot fer la impressió que el diem i el repetim perquè és el que ara toca dir, com si poséssim una cinta magnetofònica. I és veritat que toca dir-ho, però en un dia de reflexió potser ens hem de preguntar si tot això que diem i prediquem ho vivim de veritat amb una implicació humana i espiritual de tota la nostra persona. Preguntem-nos si abans de ser predicadors d'aquestes realitats som receptors de la paraula de Déu i en som testimonis vivents, testimonis de la transcendència en un món que passa, malgrat la nostra pobresa, la nostra limitació i el nostre pecat.

0.4. Com vivim com a persones humanes, com a cristians i com a pastors?

Per respondre si vivim aquesta espiritualitat i si som testimonis de la gran esperança, fem abans una mica de pausa en la nostra vida, mirem en el fons del nostre cor i preguntem-nos com vivim com a persones humanes, com a cristians i com a pastors del poble de Déu.

Ens pot ser útil recordar aquelles expressions tan riques de contingut de sant Agustí, en el seu sermó 46, quan diu: «Cal distingir ben cla-

rament dues coses: en primer lloc, que som cristians; en segon lloc, que som bisbes. Som cristians per al nostre bé, som bisbes per al vostre bé. Som cristians per a la nostra utilitat, som bisbes només per a la vostra utilitat.»

Manllevant i ampliant una mica aquest punt de vista, tenint en compte l'evolució de la nostra societat i la nostra situació en ella, i que som preveres, potser podríem dir que avui dia ens hem de sentir persones humanes entre tantes persones de la nostra societat, cristians amb els nostres cristians i pastors per als nostres fidels. I aquest és l'esquema que proposo avui per reflexionar sobre la nostra vida i animar-nos a viure amb més plenitud, amb més ganes, amb més coratge i amb més esperança, com a persones, com a cristians i com a preveres, sacerdots, pastors del poble de Déu al servei de Jesucrist. Encara que nosaltres som una unitat i tot està mútuament implicat, pot ser útil distingir aquests diferents punts de vista i nivells en la nostra reflexió per tal de situar millor cada realitat que ens toca viure sense confusions que poden falsejar el plantejament de les qüestions i que sobretot poden falsejar els diagnòstics i les solucions dels diferents problemes i en general tota la realitat que ens toca viure a cada un de nosaltres.

Persones, creients i pastors: més que tres nivells són com a tres cercles concèntrics. Es pot plantejar de dife-

rents maneres, però potser podríem dir que el cercle central que els il·lumina tots és el de ser creients, que il·lumina la realitat humana donant-li una nova dimensió i una nova llum, i il·lumina la realitat ministerial, que tota ella té sentit des de la fe.

1

Persones humanes

1.1. Som persones humanes

Aquesta és una afirmació molt senzilla, però molt rica en contingut. A la vida hi ha una sèrie de realitats que ens toca viure a cadascun de nosaltres pel sol fet de ser persones, i que les ha de viure tothom —home o dona—, siguin quines siguin les opcions que vagi fent en la vida. És saludable situar cada realitat en el nivell que li pertoca, sense confusions. Ser persona és tenir una vida, i cada vida rebuda de Déu és una vocació i una crida a realitzar-la com a persona humana. Cadascun de nosaltres és responsable de realitzar-se com a persona humana. Déu creador vol que ens realitzem com a persones humanes. En som responsables. Déu ha posat una vida a les nostres mans fràgils i ens hem d'acostar tant com puguem a la plenitud. De vegades ho expressem d'una manera que pot semblar imprecisa (fins i tot de vegades objecte de brometa), però que pot resultar plena de contingut: diem

que hem de ser persones madures. Des del punt de vista psicològic, per *maduresa* podem entendre un desenvolupament complet de les facultats naturals i una plenitud del coneixement; un control de l'eficiència i de l'afectivitat i una integració correcta a la societat en la xarxa de relacions amb les altres persones.

Per examinar si realment ens estem realitzant com a persones madures i per estimular-nos a fer-ho com més millor podem reflexionar sobre diferents aspectes que es posen com a característics de la maduresa d'una persona (la base de la reflexió es troba en diferents aportacions del psicòleg i jesuïta P. Aragó).

1.2. Diferents aspectes d'una personalitat madura

Un dels aspectes que configuren una personalitat madura és una percepció eficient de la realitat. Conèixer la realitat no és gens fàcil, però una actitud que ens hi ha d'acostar és la d'intentar conèixer la realitat de la manera més objectiva i més imparcial possible. No entro ara en la problemàtica complicada de l'objectivitat i de fins a quin punt es pot aconseguir. Però pel cap baix vol dir no renunciar-hi i intentar-ho. Vol dir no tenir una percepció de la realitat rígida i inflexible; no tenir uns esquemes mentals empetitits i fossilitzats. També vol dir ser conscients de les limitacions del nostre coneixement,

limitació que afecta el coneixement mateix que tenim de nosaltres mateixos. Si nosaltres no ens acabem de conèixer a nosaltres mateixos —pensem en les aportacions del subconscient i de les àrees ocultes i cegues de la psicologia—, com podem pretendre conèixer tan bé els altres? Malgrat tot hem d'intentar conèixer les coses, els fets i les persones de la millor manera que puguem en el seu text i en el seu context. Això vol dir també tenir un coneixement al més precís i adient possible d'hom mateix. Després cal fer una valoració i un discerniment ponderats segons uns valors, uns criteris i unes conviccions, però distingint clarament el que és el veure la realitat tal com és i el que és el jutjar.

És molt important distingir bé entre aquests dos actes: una cosa és veure la realitat de la manera més objectiva possible i una altra és jutjar i discernir el que coneixem. Fent referència a un adagi castellà, les coses no són «del color del cristal con que se mira». Tot això vol dir també que hem de fer una acceptació realista d'hom mateix —cadascú, d'entrada, s'ha d'acceptar tal com és— i una acceptació dels altres i de la naturalesa, amb un contacte fàcil amb ella. Hi ha una unió, més encara, una comunió —donant-hi un sentit humà—, amb la naturalesa que cal experimentar d'una manera vital. Necessitem l'aire que respirem, l'aigua, el menjar, la llum, l'abric...

El tractament ecològic de la persona humana, dins la trama de la vida, és important i imprescindible. I, tot i que la transcendim, ens hem de sentir vitalment dins d'aquesta trama. De vegades el fet que la transcendim ens pot portar a visions poc realistes, de la mateixa manera que una visió exclusivament realista, tocant de peus a terra, també ens pot tancar els grans horitzons que han d'estar oberts a cada persona humana.

Un altre aspecte característic d'una personalitat madura és l'estructura democràtica del caràcter, saber conviure i saber relacionar-se amb els altres. Tenir una estructura democràtica del caràcter no s'adiu amb demanar democràcia de mi cap amunt i ser un dictador de mi cap avall. Tenir una estructura democràtica del caràcter suposa haver fet una aprenentatge bàsic i correcte de relació amb les altres persones, durant els primers anys de la vida, en el que s'anomena el procés de socialització. Un bon autor nord-americà —Peter Berger— diu: «Digues-me com t'han tractat i et diré qui ets.» Si un és conscient que no ha tingut un aprenentatge correcte de relació social ha de treballar aquest punt. És difícil, però possible. El que no es pot fer és anar de triomfal per la vida i tractar malament els altres. Tenir una estructura democràtica del caràcter vol dir tenir una certa espontaneïtat en les relacions amb els altres sabent quan s'ha d'actuar o

parlar, què s'ha de dir i com, i quan s'ha de callar. Avui dia hi ha qui interpreta l'espontaneïtat i la llibertat d'una persona madura com el dret a dir qualsevol cosa, a qualsevol persona, en qualsevol moment i de qualsevol manera. Perdoneu!, aquesta persona és senzillament una mal educada, que crea problemes a tot arreu. En la relació amb els altres hi ha d'haver un respecte inqüestionable envers cada persona amb capacitat d'establir relacions socials profundes, però selectives i amb independència personal, relacions obertes i no possessives. És interessant observar què passa amb els col·laboradors de les persones que n'han de tenir. Hi ha persones que al seu costat només poden tenir escolans, i encara petits; no saben tenir col·laboradors, només executors; al costat seu les persones no creixen, no maduren, i això si no van més enllà i tenen por que els col·laboradors els facin ombra. Una persona madura ha de ser capaç de treballar en col·laboració, en equip, amb corresponsabilitat i amb respecte envers els altres. Encara més, una persona madura ha de tenir sentiments socials i ha de ser capaç de sintonitzar i d'identificar-se amb altres persones. Ser persona amb les altres persones vol dir ser capaç de fer-se càrrec de manera correcta del sofriment i de les penes dels altres, de les persones que moren de fam, a causa de les guerres, de la violència, de les malalties i de tantes desgràcies humanes, vivint des del fons del cor

que els qui ho pateixen són germans nostres i tenen la mateixa dignitat que cada un de nosaltres, i això no només amb el cap, sinó principalment amb el cor.

Un altre aspecte que ens pot esperonar en aquesta responsabilitat de realitzar-nos com a persones madures és la capacitat de concentrar-nos en els problemes i en les pròpies responsabilitats. És molt important treballar amb eficiència i assumir les responsabilitats que hem d'assumir. Cadascú ha de pensar quant de temps dedica a les seves responsabilitats. Un punt de referència normal és veure quan de temps hi dediquem al llarg de la setmana, i veure amb quina qualitat ho fem. Cada persona ha de ser conscient del temps que dedica a la seva feina. També un prevere. Quantes hores dediquem a la nostra feina al llarg de la setmana? És cert que quan un té una responsabilitat important la porta durant tot el temps, però també va bé veure quantes hores es dediquen explícitament a l'exercici d'aquesta responsabilitat.

Un altre aspecte característic d'una personalitat madura és la certesa ètica: captar el bé i el mal d'una manera segura. És important aquesta seguretat de la consciència, però també cal remarcar que cada persona —també el prevere— té l'obligació de formar la consciència en el sentit del bé i del mal: formar-la degudament en les qüestions personals i en les que fan referència a la responsabilitat

de pastor, d'orientació de les altres persones en aquest sentit.

També hem de pensar que és propi d'una persona madura tenir un cert sentit de l'humor, sense hostilitat. Un ha de ser capaç de riure's d'ell mateix i d'encaixar un sentit sa de l'humor dels altres. Em sembla que ho repetia molt el P. Miquel Estradé (e.p.r.): «Benaürats els que són capaços de riure's d'ells mateixos» (penso que el P. Miquel Estradé, amb la seva amplíssima cultura, devia fer referència a la primera benaürança de sant Tomàs More: «Feliços els qui saben riure's de si mateixos, perquè mai no pararan de divertir-se», cf. apèndix). El que no hem de fer servir mai és la ironia. La ironia destrueix.

Una persona madura també és la que vol mantenir un equilibri entre el que en podríem dir dos pols, necessaris com els dos peus per caminar bé: el pol de la seguretat i el pol de la creativitat, sense que es descompensi en un sentit o en un altre. Si es descompensa pel costat de la seguretat dona un perfil de persones aparentment molt segures, però més aviat tirant a autoritàries. En el fons són persones psicològicament insegures, dèbils, com ho han estat molts dels grans dictadors. Si es descompensa pel costat de la creativitat dona un perfil de persones molt obertes i extravertides, que cada dia necessiten canviar-ho tot (p.e. els qui, perquè cantes dues vegades un cant, ja et diuen que sempre cantes

el mateix): aquestes són persones sense consistència, que tard o d'hora acaben dient aquí us deixo el jec. Cal ser persones de conviccions profundes i segures, sense fanatismes, però tampoc aigualides. De vegades, perquè no ens diguin fanàtics caiem en l'altre extrem de l'aigüalment. Avui nosaltres correm aquest risc.

Anem avançant en la nostra reflexió. Tinguem ben present que cada un de nosaltres és una persona i necessita ser valorat i tenir un lloc valorat en la societat. És important aquesta valoració del lloc que un té a la vida, per senzill que sigui, i també és important que ens arribi la valoració dels altres.

I aquí hi voldria posar un subratllat ben gruixut: *és important sobretot ser una persona que estima i que se sent estimada*. No hi ha res més deshumanitzador que una persona no se senti estimada per ningú. És pitjor no sentir-se estimat per ningú que no tenir un tros de pa per posar a la boca.

També crec que és important adonar-se que una persona madura és la que encaixa amb solidesa psicològica l'edat que té, i que quan és el moment sap envellir, sap fer-se gran i és capaç de donar-hi plenitud. Hi ha persones grans que pateixen una greu malaltia: no encaixar que són grans i no acceptar-ne les conseqüències i donar-hi sentit.

En aquest moment seria bo recordar les reflexions que diferents

vegades ens ha fet el P. Jordi Font sobre els problemes psicològics que es poden presentar en la nostra vida —com se'n presenten de físics—, com és el cas de les frustracions, les depressions, etc. (cf. Jordi Font, *Religió, psicopatologia i salut mental*. Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999). En aquests casos hauríem de ser capaços d'ajudar-nos mútuament i no tenir tanta por de demanar l'ajut dels especialistes en aquests problemes, de la mateixa manera que demanem l'ajut dels metges. Anar als especialistes en psicologia o en psiquiatria (que siguin realment bons com a professionals i com a persones) no ens ha de fer por. Hi ha qui abans de l'ordenació es va sotmetre voluntàriament a un examen psicològic d'idoneïtat per a l'ordenació. Si ho necessitem deixem-nos ajudar, amb tota naturalitat.

També es posa com un índex decisiu de la maduresa humana la capacitat d'amistat (cf. el número 216, novembre de 2004, de *Qüestions de Vida Cristiana*, dedicat a l'amistat) i saber afrontar la pròpia solitud, que vol dir que hom és conscient de la seva vida. Hem de ser capaços d'escoltar el silenci solitari de la nostra consciència. Una solitud davant la pròpia vida l'ha d'afrontar tothom, i en les persones que vivim el celibat té unes característiques concretes, però també l'han d'afrontar els qui estan casats. En això els celibataris no ens hem d'enganyar: el celibat té

les seves dificultats, però tampoc li hem de carregar les que es tenen pel sol fet de ser persones. Hi ha una solitud pròpia de cada persona que cadascú ha d'assumir: és la vocació, la realitat i la grandesa de realitzar la vida de cadascú d'acord amb les seves opcions.

Per acabar aquest apartat de reflexió, i donada la importància que pot tenir per a la nostra vida, voldria indicar breument la importància del que en diem les *racionalitzacions*, aquell cercar arguments i justificacions de les opcions fetes que volem defensar o justificar. La racionalització és tot el contrari del que és un bon discerniment: primer cal discernir, i després decidir i actuar. La racionalització actua al revés: primer decidir o fer i després justificar-ho com sigui. Les persones actuem molt freqüentment per racionalitzacions pensant que hem fet un bon discerniment, i el que fem és justificar-nos. Amb unes pinzellades de teologia i amb un procés de racionalització es pot intentar defensar i justificar gairebé tot, totes les opcions i tots els fets que volem. Aquest no és el camí. Un bon discerniment és anterior a les opcions i a l'acció, i hom ha d'estar disposat a canviar sincerament al servei del que és bo, just i veritable, si un bon discerniment li diu que s'ha equivocat. És difícil reconèixer que hom s'ha equivocat i tirar enrere, però és propi de persones madures i nobles fer-ho quan cal.

Hem de ser humils. Santa Teresa diu que: «Humildad es andar en verdad» (*Vida* C 26, 1. *Moradas Sextas*, 10, 7). I en un altre lloc comenta: «No puedo yo entender cómo haya ni pueda haber humildad sin amor, ni amor sin humildad; ni es posible estar juntas estas dos virtudes sin gran desasimiento de todo lo criado» (*Camino de perfección* C 24, 2).

Com a final d'aquesta primera part crec que és bo que ens invitem i estimulem a aprofundir en la nostra experiència humana, sense autoenganyar-nos, amb maduresa oberta de persones lliures i responsables.

2

Som cristians catòlics amb els nostres fidels

2.1. Dignitat de tots els membres del poble de Déu

Tot el que s'ha exposat ha d'estimular el nostre compromís de realitzar-nos com a persones madures. Moltes dificultats que hem d'afrontar a la vida no ens vénen pel fet de ser creients o pel fet de ser preveres, sinó que les tenim pel sol fet de ser persones. Però ens quedariem molt curts si ens aturéssim aquí, i fins i tot falsejaríem el que som cada un de nosaltres, perquè som una unitat, som un subjecte personal i intransferible. El fet de ser persones queda assumit, elevat, dignificat i discernit pel fet de

ser cristians, membres conscients de l'Església catòlica. Ser persones de fe il·lumina tot el conjunt de la nostra persona, de la nostra humanitat i del nostre ministeri, en el sentit expressat abans.

Penso que és bo i saludable que ens sentim fidels cristians amb els nostres fidels. Som persones sagrades pel fet d'haver estat batejats. Després, el sagrament de l'orde confereix una altra consagració, per a la qual és necessària la primera. Pel baptisme i la confirmació hem estat rescatats del pecat original, hem estat fets fills de Déu i membres adults del seu poble sant. Recordem un altre text preciós de sant Agustí, semblant a l'anterior citat, en el sermó 340: «Si m'espanta allò que sóc per a vosaltres, em consola allò que sóc junt amb vosaltres. Perquè per a vosaltres sóc bisbe, amb vosaltres sóc cristià.» Nosaltres —tret del Sr. Arquebisbe— podem dir: «Per a vosaltres sóc prevere, amb vosaltres sóc cristià.» I continua sant Agustí: «Aquell és el nom del càrrec, aquest el de la gràcia; aquell el del perill, aquest el de la salvació.» Aquesta cita de sant Agustí forma part del número 32 de la constitució dogmàtica *De Ecclesia* del concili ecumènic Vaticà II, aprovada ara fa 40 anys, el dia 21 de novembre de 1964. Tracta de la dignitat de tots els membres del poble de Déu.

Diu el concili Vaticà II: «La santa Església, per institució divina, està ordenada i governada amb una

varietat meravellosa. “En un cos hi ha molts membres, i no tots tenen la mateixa funció; també nosaltres, que som molts, units a Crist formem un sol cos i som membres els uns dels altres” (Rm 12,4-5). Un de sol és, doncs, el poble de Déu elegit: “Un sol Senyor, una sola fe, un sol baptisme” (Ef 4,5). La dignitat dels membres per la seva regeneració en Crist és comuna, ho és la gràcia de fills, ho és la vocació a la perfecció; una sola salvació, una sola esperança, una mateixa caritat indivisible. No es dóna cap desigualtat en Crist o en l'Església, ni per raó de raça o de nacionalitat, ni per raó de condició social o de sexe, ja que “no hi ha jueu ni grec, esclau o lliure, home ni dona: tots sou un de sol en Jesucrist” (Ga 3,28; cf. Col 3,11). En conseqüència, encara que no tothom dins l'Església vagi per un mateix camí, tothom, però, és cridat a la santedat i ha rebut la mateixa fe per la justícia de Déu (cf. 2Pe 1,1). I si bé alguns, per voluntat de Crist, són constituïts de cara als altres doctors, dispensadors dels misteris i pastors, malgrat això es dóna una veritable igualtat entre tots pel que fa a la dignitat i a l'acció comuna a tots els fidels per a l'edificació del cos de Crist. Perquè la distinció que el Senyor ha posat entre els ministres sagrats i la resta del poble de Déu inclou la unió, ja que els pastors i els altres fidels estan lligats entre ells per vincles comuns: els pastors de l'Església, seguint l'exemple del Senyor, han

d'estar al servei els uns dels altres i al dels restants fidels, i aquests, al seu torn, han d'aportar la col·laboració coratjosa de la seva ajuda als pastors i als doctors. D'aquesta manera, en la varietat tots donaran testimoniatge de la unitat admirable en el cos de Crist, perquè la mateixa diversitat de gràcies, de serveis i de funcions aplega en la unitat els fills de Déu, perquè “tot això és obra de l'únic i mateix Esperit” (1Co 12,11).»

Referent a aquest text hi ha una anècdota de l'arquebisbe Pont i Gol: En un dels seus escrits va citar aquest text del Concili al peu de la lletra, però per un error de la impremta no es va indicar que era un text del Vaticà II, i va sortir un article en una revista de l'època que deia que això eren heretgies que deia l'Arquebisbe.

Germans, aquest text del Vaticà II és preciós i és per a tots nosaltres una font d'espiritualitat seriosa i profunda. És un no a una certa espiritualitat de vegades anomenada sacerdotal que ens allunya inadecuadament dels altres fidels i fa del sacerdocí una mena de glorificació personal que no té en compte el fet de ser creients seguidors de Jesucrist, amb unes exigències que són anteriors al sagrament de l'orde, el qual les suposa, les demana i les exigeix. Hi ha una dignitat comuna de tots els membres de l'Església: tenim un mateix Senyor; hem estat regenerats en Crist; tenim la gràcia de fills de Déu.

Pel sol fet d'haver estat batejats i confirmats som cridats a la perfecció, som cridats a la santedat. Cada un de nosaltres ha de ser salvat. Hi ha un pensament de Mn. Josep Farré Florit —que els més grans recordarem— que deia més o menys així: «Després de ser ordenat em vaig preocupar molt de la salvació dels altres; al final de la vida em preocupo de salvar-me a mi mateix.» Abans que administradors som receptors de la paraula de Déu i dels sacraments. Hem rebut els sacraments del baptisme, de la confirmació, hem rebut i rebem el de l'eucaristia, i, de tant en tant, hem de confessar-nos. Hem de ser persones de fe, d'esperança i de caritat.

Hem d'estimar i respectar la dignitat comuna de tots els batejats. Caminem junts vers el cel nou i la terra nova. El Codi de Dret Canònic mateix reconeix aquesta «veritable igualtat de dignitat i d'acció» en el cànon 208.

Sant Lleó el Gran, en el seu sermó quart, afirma: «Gràcies a la unitat de la fe i del baptisme tots formem, caríssims germans, una sola societat, i tots tenim la mateixa dignitat, segons allò que el benauradíssim apòstol Sant Pere digué: “També vosaltres, com pedres vives, deixeu que Déu faci de vosaltres un temple espiritual, un sacerdoti sant, que oferirà víctimes espirituals, acceptables a Déu per Jesucrist”.» I diu més avall: «Vosaltres sou un poble escollit, un

reialme sacerdotal, una nació sagrada, la possessió personal de Déu.»

2.2. Cristians, cridats a la santedat

Com a cristians estem cridats a la santedat, a tenir una vida espiritual rica, a viure les benaurances, a fer que la paraula de Déu sigui la llum que il·lumini el camí de la nostra vida, a rebre els sacraments i a creure en la seva eficàcia salvadora, en els seus efectes reals ontològics de gràcia de Déu, i a donar-ne testimoniatge enmig del poble sant i en el cor de la nostra societat. Nosaltres creiem en el Déu de Jesucrist: el Pare que ens estima, el Crist que ens salva i l'Esperit Sant que ens vivifica. Una pregunta que ens podem fer és: Quan diem Déu, què diem? Nosaltres creiem en el Déu revelat en la paraula de Déu i ho creiem en l'Església. No prenguem el nom de Déu en va ni li fem dir el que no diu, i encara més: no vulguem justificar el que nosaltres volem en nom de Déu. Nosaltres creiem en el Déu transcendent.

Quan parlem de la voluntat de Déu cal discernir si realment és voluntat de Déu o és la nostra voluntat, que la volem imposar en nom de Déu. No tot el que hem de viure és voluntat de Déu, perquè hi ha coses que són fruit del pecat i n'hi ha que Déu només les tolera. Això vol dir que en els actes de les persones humanes hi pot haver

pecat, excepte en la Mare de Déu i en Jesucrist, persona divina. En qualsevol cas, si en patim les conseqüències, hem de tenir l'espiritualitat segura per viure-ho cristianament i per donar-hi sentit, però el discerniment ha de ser correcte i no falsificar les realitats. Per donar sentit espiritual al que ens toca viure —i n'hi hem de donar— no ens hem d'enganyar en el discerniment: hem de ser prou madurs per fer-ho. Per exemple, si un em carrega innecessàriament una creu, no està legitimat a dir-me que és la voluntat de Déu. La seva primera obligació és no carregar-me una creu innecessària. En tot cas, sóc jo qui ha de saber encaixar-ho i viure-ho evangèlicament, encara que pensi que no és voluntat de Déu, sinó mancaça d'una persona. Déu ens crida a ser sants i a ajudar els altres a ser-ne, no a posar-los dificultats per ser-ne.

La santetat no ens l'hem de presentar de manera pelagiana, pels mèrits del nostre esforç, sinó com un do de Déu que hem d'acollir amb el *fiat*, com ho va fer santa Maria, Mare de Déu. En el moment present que ens toca viure, potser una bona experiència espiritual seria l'experiència bíblica de l'esterilitat i de la petita resta, els *anawim*, els pobres de Jahvè, que només en Déu posen la seva confiança. Són unes línies d'espiritualitat que ben segur que ens poden fer molt de bé: l'experiència d'esterilitat com a portadora de vida i la petita resta compromesa en l'es-

perit de les benaurances, com el llevat capaç de fer fermentar tota la massa. Cal creure en la força de Déu!

Com a final d'aquesta segona part podríem pregar: «Senyor, amb tot el poble de Déu, feu-nos més creients en el Déu vivent i veritable, fidels seguidors de Jesucrist, testimonis de la transcendència en un món que passa. Feu-nos sants i que sapiguem ajudar els altres a ser-ne.»

3

Som preveres, sacerdots, pastors de l'Església de Déu

3.1. Preveres

Hem reflexionat sobre el fet de ser persones humanes i de ser creients. Nosaltres —ho repeteixo— ens quedaríem molt curts si acabéssim aquí. Som preveres, sacerdots, pastors de l'Església de Déu. I això assumeix, eleva, dignifica i discerneix la manera de ser persones i de viure com a creients. Ens pot passar que fallem com a persones i com a creients. De vegades podem fer la impressió, en la nostra presentació com a sacerdots, que no hi ha cap per a tant de barret, o que hi ha un cap molt petit per a un barret molt gros.

Sense desmerèixer gens les altres maneres de viure com a preveres —ben al contrari, valorant-les tal com sigui—, els preveres diocesans —els de l'orde de sant Pere, com ens

deia Mn. Daniel Barenys al Seminari, amb una expressió jocosa per parlar del clergat diocesà— hem de viure amb joia el fet de ser-ho i hem de portar el nostre ministeri amb dignitat i amb convicció. Hem de tenir el nostre perfil i la nostra espiritualitat, com els que sou preveres religiosos teniu el vostre perfil i la vostra espiritualitat conseqüents amb els vostres carismes fundacionals.

3.2. Fraternitat sacramental. Comunió i missió

Els preveres diocesans hem de viure la nostra fraternitat sacramental formant un presbiteri unit al ministeri episcopal, allò que sant Ignasi d'Antioquia compara al col·legi dels Apòstols. Tot el presbiteri amb el bisbe —en el nostre cas amb l'arquebisbe— hem d'estimar i servir la porció del poble de Déu que peregrina a Tarragona.

No podem servir bé la nostra Església si no l'estimem, i això vol dir conèixer-la en el seu passat, en el seu present i amb perspectiva de futur. Hem d'estimar els sants i beats de la nostra arxidiòcesi, amb el desig d'estimular els sants del Vaticà II, que prou falta ens fan. Els sants són els fills més preuats de la nostra Església.

Nosaltres hem de viure una espiritualitat de comunió per a la missió. Aquí ens aniria bé meditar pausa-

dament el text del papa Joan Pau II sobre l'espiritualitat de comunió que dóna sentit al nostre pla pastoral vigent (Joan Pau II, *A l'inici del nou mil·lenni*, n. 43): «Fer de l'Església la casa i l'escola de la comunió: aquest es el gran repte que tenim davant nostre en el mil·lenni que comença, si volem ser fidels al disegni de Déu i respondre també a les profundes esperances del món. [...] Abans de programar iniciatives concretes cal promoure una espiritualitat de comunió, tot proposant-la com a principi educatiu a tots els llocs on es forma l'home i el cristià, on s'eduquen els ministres de l'altar, les persones consagrades i els agents de pastoral, on es construeixen les famílies i les comunitats. Espiritualitat de la comunió significa, per damunt de tot, una mirada del cor sobretot envers el misteri de la Trinitat que habita en nosaltres, la llum de la qual ha de ser reconeguda també en el rostre dels germans que són al nostre costat. Espiritualitat de comunió significa, a més, capacitat de sentir el germà de fe en la unitat profunda del Cos místic, i, per tant, com «un que em pertany», per saber compartir les seves joies i els seus sofriments, per intuir els seus desigs i atendre les seves necessitats, per oferir-li una amistat veritable i profunda. Espiritualitat de la comunió és també capacitat de veure primordialment allò que hi ha de positiu en l'altre, per acollir-ho i valorar-ho com a regal de Déu: “do

per a mi”, a més de ser un do per al germà que l’ha rebut directament. En fi, espiritualitat de la comunió és saber “donar espai” al germà portant “les càrregues dels altres” (Ga 6,2) i refusant les temptacions egoïstes que contínuament ens assetgen i generen competitivitat, ganes de fer carrera, desconfiança i enveges. No ens fem il·lusions» —diu el Papa—, «sense aquest camí espiritual de poca cosa servirien els instruments externs de comunió. Esdevindrien mitjans sense ànima, màscares de la comunió més que no pas les vies d’expressió i de creixement.» És un text molt incisiu del Papa. Fins i tot sorprenent.

I l’espiritualitat de la comunió és per a la missió, per anunciar la bona nova de Jesucrist, per evangelitzar. Jesús diu: «Que tots siguin u [...] perquè el món cregui que tu m’has enviat (Jn 17,21-22).

Si no vivim la comunió, quina espiritualitat podem viure? I si no servim la missió, què estem fent?

3.3. La caritat pastoral

L’espiritualitat de la comunió i de la missió ens ha d’estimular a viure la nostra vida de preveres animada per la caritat pastoral, com ens hi exhorta el concili Vaticà II (LG, 41). Aquesta caritat pastoral ha de donar sentit, llum i força a la nostra vida de preveres; no ha de ser una mena de concepte fofó que no espera a

fer gaires coses, perquè més aviat té el risc de presentar-se com un concepte dèbil, sinó que ha de ser una realitat vivent i ardent que doni sentit a la nostra vida ministerial i li faci experimentar la joia del lliurament i la força per vèncer les dificultats inherents al nostre ministeri.

Per expressar el que vull dir podríem fer una comparació amb una altra realitat i concepte englobant que els qui som més grans vam viure i que ara no se’n parla: en dèiem el *zel*. El prevere havia de ser un home zelós. Com ho enteníem, això? Al Seminari se’ns havia expressat amb aquella màxima del cardenal Mery del Val: «Da mihi animas cœtera tolle.» Una màxima mal extreta del seu significat i context bíblics, però que per a nosaltres tenia un significat precís: la salvació de les ànimes per damunt de tot. Això anava revestit d’una manera d’entendre la vida espiritual, la vida ministerial, la teologia i la pastoral. Va ser capaç de formar sacerdots amb una força espiritual i una capacitat de sacrifici que ben bé en podíem dir sants sacerdots.

3.4. Uns canvis importants.

**Com es presentaven
i es presenten
algunes qüestions de fe
i les explicacions teològiques**

En els darrers decennis hem experimentat canvis importants i ja no parlem de zel. Però no podria ser que

haguéssim deixat uns certs plantejaments teològics i espirituals com si, per diferents raons, ens haguessin caigut, i ara quedéssim empobrits i sense recursos? Pensem com presentàvem Déu i com el presentem. Quan diem Déu, què diem? Tots coneixem aquella anècdota d'aquell feligrès que va dir en arribar un nou rector: «Mossèn, hi ha canvis de rector que semblen canvis de Déu!» Això no és una simple anècdota, i ens ha de fer pensar seriosament. Nosaltres hem de conèixer i fer conèixer cada cop més el Déu vivent i veritable, i amb bona pedagogia.

Per veure si ho fem ens podem fer el següent plantejament: els qui som més grans, com presentàvem i com presentem diferents qüestions, o potser no diem res i callem?; els més joves podeu pensar com sentíeu presentar i com presenteu ara —o potser no presenteu— aquestes mateixes qüestions? Les qüestions com poden ser, per exemple, entre d'altres: els novíssims —mort, judici, infern i glòria, cantàvem, sant record per no pecar— la dificultat o no de salvar-se —cel, purgatori i infern—, el pecat, el pecat mortal, el pecat venial i la vida de gràcia, com a realitat ontològica, inhabitació de la Santíssima Trinitat... Abans era molt fàcil parlar de pecats mortals, sobretot si les accions es mesuraven pels tractats de moral especial, sense aplicar el tractat *De principiis*, propi de tota moral, fins i tot de la més tradicional. (Un

company d'estudis es va entretenir a fer el següent recompte: segons aquests tractats el prevere podia fer més de seixanta pecats mortals dient missa.)

Pensem com presentàvem i com presentem els efectes del baptisme, del pecat original, del sagrament de la reconciliació i de la unció dels malalts, que en dèiem l'extrema unció. Com parlàvem i com parlem de la participació en la celebració eucarística dominical? El prevere zelós procurava que les persones es confessessin freqüentment i que no es morís ningú sense la unció dels malalts.

En un congrés al qual vaig assistir a Mèxic, un missioner que portava a terme la seva tasca a Amèrica del Sud va expressar tota una nova manera molt diferent d'entendre aquestes realitats, i un gran antropòleg brasiler —que sé que no és creient— es va aixecar i va dir públicament: «Pel que jo puc saber, això que vostè ha exposat és cristianisme?» Aquell antropòleg no entenia que allò que sentia presentar fos cristianisme. I un altre li va preguntar: «I a Roma, no els han dit res, de tot això que fan?» Resposta: «Nosaltres no ho escrivim i així no ho saben, no se n'assabenten.»

Ara no és el moment d'entrar en aquestes qüestions, que certament són preocupants per a la vida espiritual personal i comunitària, però un dia dedicat a la reflexió potser és un

dia per fer-nos preguntes com aquestes, per examinar-nos i reafirmar-nos en la fe de l'Església, amb el desig de continuar fent un bon discerniment entre les veritats de fe i les explicacions teològiques.

Les qüestions de fe són inqüestionables. Pot ser que hi hagi explicacions teològiques que ens hagin caigut, però no ens poden caure les veritats de fe. I si ens han caigut algunes explicacions teològiques, què hem fet per omplir de contingut positiu el buit que m'han deixat? Moltes vegades penso que ens ha fallat una bona pedagogia a l'hora de donar explicacions correctes i convincents del fonamental que creiem i que ben segur que creiem. La manca de coneixements i d'explicacions convincents pot haver creat uns buits, uns silencis que no són bons ni per a la vida espiritual ni per a la vida pastoral. Tant en la pastoral com en la vida espiritual, si es deixa un buit algú o alguna cosa l'omple. No deixem buits. Omplim-los de bon sentit.

Potser m'explicaré millor amb un exemple. Quan vaig anar a estudiar a Roma, en passar del Seminari a la Universitat s'havia de repetir un curs. Aquí, al nostre Seminari, havia fet el curs *De Sacramentis* i el vaig haver de repetir a la Universitat Gregoriana. Em van girar el mitjà del revés. Aquí al Seminari, amb una teologia posttridentina que ben bé la podem considerar decadent, teníem una feïnada a provar que l'Eucaristia és un sacrifici:

fèiem una definició de sacrifici i llavors havíem de provar que l'Eucaristia complia aquesta definició. Era una feina a cops de sil·logismes, d'*atqui, ergo*. A la Universitat es partia de la definició del concili de Trento com una expressió precisa i concreció del contingut de la Carta als Hebreus sobre el sacrifici de Jesucrist a la creu. L'Eucaristia és sacrifici perquè conté sacramentalment —realitza i fa present fins a la fi dels temps— l'únic sacrifici de Crist a la creu ofert una sola vegada i per sempre. Amb això els sacrificis de l'Antiga Aliança passen a ser precursors i prefiguració de l'únic sacrifici de Crist a la creu. És un bon exemple de fidelitat a la paraula de Déu i al Magisteri autèntic de l'Església i d'una bona explicació teològica que té conseqüències pastorals i espirituals.

Això ens pot fer pensar en la necessitat de la formació permanent i d'anar més enllà. Unes sessions de formació permanent com les que fem són necessàries i han de ser estimulants. Però cal anar més enllà en profunditat, coherència i assimilació personal, que és una cosa ben diferent d'escoltar només el que exposa un altre.

3.5. La vida del presbiteri amb el ministeri episcopal

La caritat pastoral i la fraternitat sacerdotal ens fan viure la vida del presbiteri com un conjunt que amb

el bisbe —amb l'arquebisbe— vol fer de l'Església una casa i una escola de comunió per a la missió, per a l'evangelització, per a l'anunci de la bona nova de Jesucrist com això: una bona nova.

Ha de ser un presbiteri en el qual cada u compleixi una funció, i entre tots hem de realitzar tot el conjunt de la missió. Cada u ha d'estimar el seu lloc i el dels altres i valorar-lo. Cada un de nosaltres ha de considerar important la seva responsabilitat, però ha de considerar igualment important la dels altres, sense supervalar el que hom fa com si allò fos el més important. En aquest cas pot passar que, quan un té un altre nomenament, canvia la importància dels càrrecs. Naturalment, el propi sempre és el més important.

El presbiteri ha d'estar animat per la caritat. Ens hem d'estimar de veritat, sense enveges i sense rancors, sense fer un paper al davant i un altre al darrere, sense crítiques i sense escampar males noves. En un cas extrem, també cal tenir present que en el presbiteri existeix el dret a la bona fama i el deure de restituir-la quan s'ha vulnerat.

En el presbiteri una manera de manifestar que es treballa en comunió és assumint el pla pastoral diocesà, assumint com a propis uns objectius diocesans i intentant realitzar unes accions en la mesura en què a cadascú li toqui. L'alternativa a

treballar amb objectius diocesans no és treballar sense objectius, això no seria propi de persones; l'alternativa és treballar amb els propis objectius implícits o manifestos, la qual cosa és un signe d'individualisme i de no treballar en comunió. Treballar amb un pla pastoral no és primàriament una qüestió d'estratègia, sinó una qüestió d'espiritualitat. Abans que objecte d'acció hauria de ser objecte de meditació i de pregària.

El mateix passa amb el concili provincial Tarraconense de 1995. Al cap de deu anys de la seva realització pot ser un bon moment per relançar-lo de bell nou com un bon marc per a l'activitat pastoral dels bisbats de Catalunya. La major o menor aplicació no hauria de ser qüestió de retrets, sinó un compromís ferm derivat de la comunió eclesial. En la mesura en què no ho hem fet, som-hi! Fem-ho! Abans de pensar en els altres cadascú ens podem fer unes preguntes molt senzilles: He llegit tots els documents? El conec suficientment? Què faig per aplicar-lo? Dic això perquè quan es va celebrar l'Assemblea conjunta de bisbes i preveres, ara fa més de trenta anys, es va fer una enquesta que vam contestar gairebé tots els preveres: al cap de quatre o cinc anys d'haver-se acabat el concili ecumènic Vaticà II, un percentatge elevat de preveres va contestar, en respostes secretes, que no havia llegit tots els documents del Concili. Si ni s'han llegit els documents, es pot parlar

d'aplicació? Encara hi som a temps, tant pel que fa al concili Vaticà II com al concili provincial Tarraconense. Crec que seria un bé per a la nostra arxidiòcesi i per a tots els bisbats de Catalunya.

3.6. El rol del prevere

Cada un de nosaltres, dins del presbiteri diocesà, com passa en totes les professions, ha assumit lliurement i responsable el rol de prevere, que vol dir realitzar-lo segons la voluntat de Crist en la seva Església.

Quan prediquem la paraula de Déu volem ser fidels a la Paraula en el seu sentit profund i tal com la comunitat de creients l'ha entesa i l'ha anat aprofundint, sota el guiatge del Magisteri autèntic, configurant la gran Tradició de l'Església, en majúscules.

La litúrgia de les hores i la *lectio divina* han de ser una dedicació joiosa i una pregària que alimenti la nostra vida espiritual.

Celebrem l'Eucaristia i els sagraments *in persona Christi*. L'Eucaristia i els sagraments no són meus i per tant no els puc celebrar com jo vull, sinó com vol l'Església. L'Eucaristia que celebro és autèntica perquè la celebro en comunió amb el Papa i amb el Bisbe. Ho expressem a l'anàfora. És moment de comunió amb el Papa i amb el Bisbe (en aquell moment no diem arquebisbe), no és com a la pregària dels fidels.

Enguany és l'Any de l'Eucaristia. Meditem la preciosa carta del Papa: «Queda't amb nosaltres, Senyor.» A la seva introducció comenta bellament el relat evangèlic dels deixebles d'Emmaús, i continua: «La imatge dels deixebles d'Emmaús es presta ben bé per orientar un any en què l'Església es comprometrà particularment a viure el misteri de la santa Eucaristia. En el camí dels nostres interrogants i de les nostres inquietuds, potser de les nostres desil·lusions conscients, el Caminant diví es continua fent company nostre per introduir-nos, amb la interpretació de les Escriptures, en la comprensió dels misteris de Déu. Quan aquest trobament esdevé ple, la llum de la Paraula és substituïda per la que prové del “Pa de vida”, amb la qual Crist aconsegueix de manera *summa summa* la seva promesa d’“estar amb nosaltres dia rere dia fins a la fi del món” (cf. Mt 28,20). La *fracció del pa* —com s'anomenava al principi l'Eucaristia— és des de sempre al centre de la vida de l'Església. Per mitjà d'aquesta fracció Crist fa present, al llarg del temps, el seu misteri de mort i de resurrecció. Ell en persona hi és rebut com a “pa viu baixat del cel” (Jn 6,51), i amb ell ens és donada la penyora de la vida eterna, gràcies a la qual pregustem el convit etern de la Jerusalem celestial. Molt sovint, i recentment a l'encíclica *Ecclesia in Eucharistia*, posant-me en el solc de l'ensenyament dels pares, dels concilis ecumènics i dels meus predecessors, he invitat l'Esglé-

sia a reflexionar sobre l'Eucaristia» (dels números 2 i 3). Hem de meditar atentament i donar a conèixer aquesta Carta realment preciosa del papa Joan Pau II.

Els grans sants sacerdots han viscut a fons l'Eucaristia, i n'han sentit necessitat, com sant Joan d'Àvila, que té aquella expressió tan sorprenent quan diu: «Som reliquiariis de Déu, casa de Déu i, si m'ho deixeu dir, creadors de Déu.» L'Eucaristia té moltes dimensions —ara no ens hi podem estendre—, com la dimensió còsmica i l'encontre amb el misteri. Cal crear clima de misteri, amb l'ambientació, amb la pregària i amb els cants. L'encontre amb el misteri i l'adoració són propis de tot el fet religiós. El *tremens*, el *terribilis*, el radicalment altre, no es pot tractar superficialment.

La caritat pastoral m'ha de portar a dispensar els sants misteris amb joia, com un do de Déu en bé dels seus fills estimats, malgrat les deficiències i els problemes que ens poden ocasionar. Qualsevol persona que té una responsabilitat i l'exerceix té més o menys problemes en la seva activitat i els ha d'encaixar amb normalitat.

Podríem dir moltes coses sobre el rol —el paper social— del prevere. En parlaré breument: Tots els rols socials es configuren a partir d'una sèrie de pautes de comportament, de coses per pensar, per valorar i per fer. Així ho veiem en els advocats,

en els metges, en els pares i mares, en els educadors, en qualsevol lloc de treball, entre els mateixos germans, entre els amics... En tots hi ha unes pautes exigides, unes pautes prohibides i unes pautes tolerades, que es poden fer o no fer. Senzillament, ens podem preguntar: Ho tinc clar en el meu cas, com a prevere, sacerdot, pastor? Tinc ben present el que s'exigeix a un prevere, el que m'he obligat i estic obligat a fer, el que no ha de fer un prevere, i el marge de tolerància que tinc?

Fem només alguna reflexió, com per exemple que no ens podem convertir en funcionaris i en buròcrates. I això és ben cert. Però això no vol dir que no hàgim de complir els deures d'una institució organitzada com la nostra, que exigeix una sèrie de tràmits i de coses a fer. Hi ha un mínim que és necessari. Hem de treballar amb diligència, amb promptitud i amb responsabilitat. Això facilita molt les coses i no es fa pesat. Darrere dels papers cal saber veure-hi les persones implicades. Fer els deures com cal és un signe de responsabilitat i de respecte envers els altres.

Una altra cosa que podríem dir és que en el nostre rol no hem de cercar el prestigi social ni per via del que en podríem anomenar —per entendre'ns ràpidament— via conservadora ni per via progre. El rol social del prevere té la seva pròpia identitat, que és anterior al reconeixement i al prestigi social. És important que cada paper

social conservi de manera clara la seva identitat. No cerquem de manera incorrecta el prestigi social. No cerquem la glòria humana. Els sants que comencen per l'altar acaben a la golfa.

En l'exercici de la meva responsabilitat es poden presentar conflictes entre el que em toca fer i la meva consciència. En aquests casos no hauria de faltar en la meva consciència la convicció de la meva fidelitat. Si hi ha aquesta convicció també actuo en consciència de manera responsable, encara que el que faci no sigui el que jo faria. La fidelitat també ha de ser una convicció i una manera d'actuar en consciència.

En l'exercici de la meva responsabilitat he de saber treballar amb els altres, amb els col·laboradors, amb els religiosos i amb els laics, desvetllant i respectant la responsabilitat que els pertoca, animant tots els àmbits pastorals que estiguin sota la meva responsabilitat i sense impedir que es desenvolupin. És una constant en les reunions diocesanes de laics que quan algú treu el tema de l'ajuda que els laics troben en els preveres hi hagi un rum-rum de fons que resulta incòmode. Cal voler que els laics tinguin la responsabilitat que els pertoca i cal promoure-ho. La caritat pastoral ens ha de portar a treballar per anar fent comunitats obertes al sentit de pertinença a la nostra Església, que ens l'estimem perquè és la nostra, i amb sentit de pertinença a l'Església

universal, estesa d'orient a occident, com ho entenia sant Fructuós.

La caritat pastoral ens ha de fer sentir la joia d'exercir un guiatge espiritual autèntic. Potser n'estem mancats tant en sentit actiu com passiu. Exercim una professió d'alt risc psicològic i cal prendre precaucions. El guiatge espiritual ens pot ajudar a evitar o a tractar aquests riscos psicològics. A la nostra Església hi ha manca de guiatge espiritual. Tinc un company al Brasil que està estudiant des de fa anys per què al Brasil hi ha tantes persones que deixen l'Església catòlica i es passen a ritus afroamericans o a altres religions, sobretot en la recerca de guiatge, com poden ser els *pais*. I diu aquest investigador que cada vegada se li confirma més la hipòtesi que moltes persones troben massa estructura i poc guiatge espiritual en la nostra Església. És una qüestió que ens ha de fer pensar, en un moment de reflexió com el que estem fent.

3.7. Per acabar

Ben segur que deuen quedar moltes coses per dir. Cada un de vosaltres les sabrà suplir amb benvolença. La meva intenció no és ni indicar ni molt menys subratllar res negatiu, sinó ajudar de manera realista a veure on som i el que som pel tal d'estimular-nos a ser persones bones, creients convençuts i bons preveres, bons sacerdots, bons pastors de l'Església

santa de Déu; bons pastors de la nostra estimada i venerable Església de Tarragona, amb esperança i amb el propòsit de ser testimonis d'esperança en aquest temps i sempre.

Acabem amb una pregària ben bíblica: «Senyor, apiadeu-vos de nosaltres i beneïu-nos, feu-nos veure la claror de la vostra mirada i serem salvats. Amen. »

Apèndix

Benaurances de sant Tomàs More

1. Feliços els qui saben riure's d'ells mateixos, perquè mai no pararan de divertir-se.
2. Feliços els qui saben distingir entre una muntanya i una pedreta, perquè evitaran molts inconvenients.
3. Feliços els qui saben descansar i dormir sense buscar excuses, perquè arribaran a ser savis.
4. Feliços els qui saben escoltar i callar, perquè aprendran coses noves.
5. Feliços els qui són suficientment intel·ligents com per no prendre's seriosament, perquè seran apreciats pels qui els envolten.
6. Feliços els qui estan atents a les necessitats dels altres sense sentir-se indispensables, perquè seran distribuïdors d'alegria.
7. Feliços els qui saben mirar amb seriositat les coses petites i amb tranquil·litat les coses grans, perquè faran llarg camí en la vida.
8. Feliços els qui saben apreciar un somriure i oblidar un menyspreu, perquè el seu camí serà ple de sol.
9. Feliços els qui pensen abans d'actuar i pregunten abans de pensar, perquè no es torbaran pel que és imprevisible.
10. Feliços vosaltres si sabeu callar i —tant de bo!— somriure quan us prenguin la paraula, quan us contradiguin o quan us trepitgin, perquè l'evangeli comença a penetrar en el vostre cor.
11. Feliços vosaltres si sou capaços d'interpretar sempre amb benvolença les actituds dels altres, fins i tot quan les aparences siguin contràries. Passareu per ingenus: és el preu de la caritat.
12. Feliços sobretot vosaltres si sabeu reconèixer el Senyor en tots els qui trobeu, perquè llavors haureu trobat la pau i la saviesa veritable.

(Transcrites en un article de Joan Guiteras i Vilanova al número de *Catalunya Cristiana* del 7 d'octubre de 2004, p. 12).

Arquebisbat de Tarragona

Col·lecció Tau - Documents